

بسم الله الرحمن الرحيم

مقارن جلسه هیجدهم ۱۳۹۶/۰۹/۰۴

لزوم پاسخگوئی روشمند به شبهات (۱۸) - شایستگی های لازم یک پاسخگو به شبهات (۴)

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين و هو خير ناصر و معين الحمد لله و الصلاة على رسول الله و على آله آل الله لا سيما على مولانا بقية الله و اللعن الدائم على أعدائهم أعداء الله الى يوم لقاء الله ما در مبحث دوم از بحث شرایط پاسخگویی، انگیزه‌ها و زمینه‌های پاسخگویی به شبهات و مناظره در رابطه با شایستگی‌های ذاتی و اکتسابی صحبت کردیم و گفتیم که یک پاسخگو به شبهات باید یک سری شایستگی هایی را داشته باشد.

کسی که می‌خواهد متصدی اجابت به شبهات باشد، برخوردار از پاداشی است که ائمه طاهرين (عليهم السلام) در حوزه پاسخگویی به شبهات بیان کردند.

امام صادق (سلام الله عليه) فرمود آن کسی که در حوزه پاسخگوئی به شبهات معاندین و مخالفین فعالیت می‌کند، یک نفر از آنها، از یک میلیون مجاهد و رزمنده در میدان نبرد، با فضیلت تر است:

«فَمَنْ انْتَضَبَ لِذَلِكَ مِنْ شِيعَتِنَا كَانَ أَفْضَلَ مِمَّنْ جَاهَدَ الرُّومَ وَ التُّرْكَ وَ الْخَزَرَ أَلْفَ مَرَّةٍ»

هر کس از شیعیان ما، خود را به این مرزداری برگمارد مقامش از کسانی که با رومیان و دیگران جهاد کردند هزار هزار بار بالاتر است.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۲، ص

همچنین مشابه این روایت از امام جواد (علیه السلام) نقل شده است. و همچنین آقا امام هادی (علیه السلام) فرمودند:

«لَوْ لَا مَنْ يَبْقَى بَعْدَ غَيْبَةِ قَائِمِنَا عَمِنَ الْعُلَمَاءِ الدَّاعِينَ إِلَيْهِ وَ الدَّالِّينَ عَلَيْهِ وَ الدَّابِّينَ عَنْ دِينِهِ بِحُجَجِ اللَّهِ وَ الْمُتَّقِينَ لِضَعْفَاءِ عِبَادِ اللَّهِ مِنْ شِبَاكِ إِبْلِيسَ وَ مَرَدَّتِهِ وَ مِنْ فَخَاخِ التَّوَاصِبِ لَمَا بَقِيَ أَحَدٌ إِلَّا اِزْتَدَّ عَنْ دِينِ اللَّهِ»

اگر بعد از غیبت قائم شما نبودند علمایی که مردم را به سوی او می‌خوانند و به سوی او راهنمایی می‌کنند و با برهان‌های الهی از دین او پاسداری می‌کنند و بندگان بیچاره خدا را از دام‌های ابلیس و پیروان او و همچنین از دام‌های دشمنان اهل بیت رهایی می‌بخشند هیچ‌کس بر دین خدا باقی نمی‌ماند.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۲، ص ۶، ح ۱۲

همچنین از کتاب «کافی» اثر «کلینی» روایتی خواندیم که از امام سؤال شد: آیا کسی که فرهنگ شما را نشر می‌دهد و اعتقادات جوانان را تقویت می‌کند افضل است یا کسی که عبادت می‌کند؟! حضرت فرمودند: کسی که در نشر احادیث ما و تقویت اعتقادات جوانان ما تلاش می‌کند از هزار عابد افضل است!!

در کتاب «اعتقادات امامیه» اثر مرحوم «شیخ مفید» (رضوان الله تعالی علیه) روایتی از آقا امام کاظم (سلام الله علیه) نقل شده است که قابل دقت و توجه است.

این روایت در برابر کسانی است که امروز به بهانه وحدت، شعار می‌دهند که ما در مواجهه با اهل سنت، باید همیشه اثباتی حرف بزنیم، و سلبی نباید حرف بزنیم. یعنی فقط فضائل اهل بیت را مطرح کنیم و نهایتاً بگوییم علی بن ابی طالب خلیفه بوده است!!

و نباید متعرض خلفا باشیم و نباید بگوییم که خلافت آن‌ها به ناحق بوده و خلفا غاصب حقوق اهل بیت (علیهم السلام) بودند، زیرا تمام این گفته‌ها تفرقه‌انگیز است.

امام کاظم (علیه السلام) به «محمد بن حکیم» که یکی از اصحاب زبردست و توانمند در حوزه پاسخگویی به شبهات و مناظره بوده است می‌فرماید:

«كَلِمَ النَّاسِ وَ بَيْنَ لَهُمُ الْحَقُّ الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ»

این قسمت از روایت بحث اثباتی و تبیین است؛ به این معنا که ما باید حقانیت امیرالمؤمنین و اهل بیت (علیهم السلام) را از کتاب و سنت بیان کنیم. بعد می‌فرماید:

«و بَيْنَ لَهُمُ الضَّلَالَةُ الَّتِي هُمْ عَلَيْهَا»

تصحیح اعتقادات الإمامیة، نویسنده: مفید، محمد بن محمد، محقق / مصحح: درگاهی، حسین، ص ۷۱،

فصل فی النهی عن الجدال

اینجا بحث نواصب و وهابیت نیست، بلکه بحث سر این است که ضلالت و گمراهی که اهل سنت و مخالفین ما دارند را هم باید بیان کرد. البته دقت کنید که می‌فرماید: «بَيْنَ لَهُمُ» نفرمود: «سبهم» و «اشتمهم»!! فحش و توهین از شئون شیعه و اهل بیت (علیهم السلام) نیست. امیرالمؤمنین نسبت به کسانی که به لشکریان معاویه فحش می‌دادند، فرمودند:

«إِنِّي أَكْرَهُ لَكُمْ أَنْ تَكُونُوا سَبَّائِينَ»

نهج البلاغة، نویسنده: شریف الرضی، محمد بن حسین، محقق / مصحح: صالح، صبحی، ص ۳۲۳، خ

۲۰۶

کاملاً واضح و روشن است که ما نباید در مسیر بیان حقایق و تبیین ضلالت مخالفین، به آنها ناسزا بگوییم. ما دو روایت داریم که یکی از آنها حدیث ثقلین است:

«إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا وَ مَنْ تَمَسَّكَ بِعِثْرَتِي مِنْ بَعْدِي»

كفاية الأثر في النص على الأئمة الإثني عشر، نویسنده: خزاز رازی، علی بن محمد، محقق / مصحح:

حسینی کوهکمری، عبد اللطیف، ص ۱۳۷

طبق این حدیث شریف اگر به اهل بیت پیامبر تمسک نکردید گمراه می‌شوید. باید برای مردم روشن بشود کسانی که تمسک نکردند و گمراه شدند چه کسانی بودند؟!

در کتاب «مستدرک علی الصحیحین» اثر «حاکم نیشابوری» جلد سوم وارد شده است:

«إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَأَهْلَ بَيْتِي وَ إِنِّهُمَا لَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ»

المستدرک علی الصحیحین، اسم المؤلف: محمد بن عبدالله أبو عبدالله الحاکم النیسابوری، دار النشر: دار

الکتب العلمیة - بیروت - ۱۴۱۱ هـ - ۱۹۹۰ م، الطبعة: الأولى، تحقیق: مصطفی عبد القادر عطا، ج ۳، ص

۱۶۰، ح ۴۷۱۱

همچنین در روایت دیگری وارد شده است:

«و أهل بیتی أمان لأمتی من الاختلاف فإذا خالفتها قبيلة من العرب اختلفوا فصاروا حزب إبليس»

این روایت مصداق بارز فرمایش امام کاظم است که فرمود: «و بین لهم الضلالة التي هم عليها». و این کاملاً واضح و روشن است. این هم کتاب «مستدرک علی الصحیحین» است و «کافی»، «بحارالانوار» و «تهذیب الاحکام» نیست. در مورد سند روایت هم گفته است:

«هذا حديث صحيح الإسناد ولم يخرجاه»

المستدرک علی الصحیحین، اسم المؤلف: محمد بن عبدالله أبو عبدالله الحاكم النيسابوري، دار النشر: دار الكتب العلمية - بيروت - ۱۴۱۱ هـ - ۱۹۹۰ م، الطبعة: الأولى، تحقيق: مصطفى عبد القادر عطا، ج ۳، ص ۱۶۲، ح ۴۷۱۵

همچنین در کتاب «الصواعق المحرقة» نقل شده است:

«أول الناس هلاكا قريش وأول قريش هلاكا أهل بيتي) وفي رواية قيل له: فما بقاء الناس بعدهم»

مردمی که اهل بیت را کنار بگذارند چه سرنوشتی دارند؟!!

«قال (بقاء الحمار إذا كسر صلبه)»

سرنوشتشان همانند سرنوشت الاغ کمر شکسته است.

الصواعق المحرقة علی أهل الرفض والضلال والزندقة، اسم المؤلف: أبو العباس أحمد بن محمد بن علی ابن حجر الهيتمي، دار النشر: مؤسسة الرسالة - لبنان - ۱۴۱۷ هـ - ۱۹۹۷ م، الطبعة: الأولى، تحقيق: عبد الرحمن بن عبد الله التركي - كامل محمد الخراط، ج ۲، ص ۶۸۵

چنین الاغی نه حال راه رفتن دارد و نه توان بار بردن دارد. این روایت از کتب شیعیان نیست که بگوئیم شیعیان چنین تعبیری داشتند. بازهم ملاحظه کنید در کتاب «مجمع الزوائد» اثر «هیثمی» جلد نهم روایتی وارد شده است که پیغمبر فرمودند:

«لن يتفرقا حتى يردا على الحوض... فلا تقدموهما فتهلكوا»

از اهلبیت و قرآن کریم جلو نیفتید که هلاک می شوید.

«ولا تقصروا عنهما فتهلكوا»

از اهلبیت عقب نمانید که هلاک می شوید.

«ولا تعلموهما فهم أعلم منكم»

شما حق ندارید چیزی را به آنها یاد بدهید، زیرا آنها از همه شما اعلم هستند.

مجمع الزوائد ومنبع الفوائد، اسم المؤلف: علی بن ابی بکر الهیثمی، دار النشر: دار الریان للتراث/دار

الکتاب العربی - القاهرة، بیروت - ۱۴۰۷، ج ۹، ص ۱۶۴، باب فی فضل أهل البيت

این روایات همگی نشانگر این است که قرآن کریم و ائمه طاهرین (علیهم السلام) میزان هستند. قرآن به تنهایی ضلالت است و همچنین اهلبیت به تنهایی هم ضلالت است.

چنین نباشد که ما نه نماز بخوانیم، نه روزه بگیریم، نه حج برویم و تنها شعار گریه بر امام حسین و محبت امام حسین را سر بدهیم. این مسیر هم ضلالت است و هیچ فرقی نمی کند.

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: ما برای هیچ کسی برائت از آتش جهنم نیاوردیم. بین ما و بین خداوند عالم هیچ قرابت و خویشاوندی نیست.

«مَنْ كَانَ مُطِيعاً لِلَّهِ فَهُوَ لَنَا وَلِيٌّ وَمَنْ كَانَ عَاصِياً لِلَّهِ فَهُوَ لَنَا عَدُوٌّ»

هرکسی مطیع خداوند باشد دوست ماست و هرکسی گناهکار باشد دشمن ماست.

مجموعه ورام، نویسنده: ورام بن ابی فراس، مسعود بن عیسی، ج ۲، ص ۲۷، الجزء الثانی

ما باید این روایت را برای خود ملاک قرار بدهیم. اگر چنین بودیم موفق هستیم، اما در غیر این صورت قطعاً موفق نخواهیم شد.

در روایت دیگر، امام باقر (سلام الله علیه) تعبیر زیبایی دارد و می‌فرماید:

«لَيْسَ بَيْنَ اللَّهِ وَ بَيْنَ أَحَدٍ قَرَابَةٌ»

بین خدا و احدی قرابت و خویشاوندی نیست.

«أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ أَكْرَمُهُمْ عَلَيْهِ أَثْقَاهُمْ وَ أَعْمَلُهُمْ بِطَاعَتِهِ يَا جَابِرُ وَ اللَّهُ مَا يَتَّقَرُّبُ إِلَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى إِلَّا بِالطَّاعَةِ وَ مَا مَعَنَا بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَ لَا عَلَى اللَّهِ لِأَحَدٍ مِنْ حُجَّةٍ مَنْ كَانَ لِلَّهِ مُطِيعاً فَهُوَ لَنَا وَ لِي وَ مَنْ كَانَ لِلَّهِ عَاصِياً فَهُوَ لَنَا عَدُوٌّ»

الکافی، نویسنده: کلینی، محمد بن یعقوب، محقق / مصحح: غفاری علی اکبر و آخوندی، محمد، ج ۲،

ص ۷۴ و ۷۵، ج ۳

همچنین در روایت بعد وارد شده است:

«وَ اللَّهُ مَا مَعَنَا مِنَ اللَّهِ بَرَاءَةٌ وَ لَا بَيْنَنَا وَ بَيْنَ اللَّهِ قَرَابَةٌ وَ لَا لَنَا عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ وَ لَا نَتَّقَرُّبُ إِلَى اللَّهِ إِلَّا بِالطَّاعَةِ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مُطِيعاً لِلَّهِ تَنَفَّعَهُ وَ لَآئِنَّا»

ببینید که «مَا إِنَّ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَصِلُوا بَعْدِي» به معنای این است که ولایت به تنهایی و منهای عمل و قرآن، فایده‌ای ندارد!! لذا فرمود:

« فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مُطِيعاً لِلَّهِ تَنَفَّعَهُ وَ لَآئِنَّا وَ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ عَاصِياً لِلَّهِ لَمْ تَنَفَّعْهُ وَ لَآئِنَّا»

الكافی، نویسنده: کلینی، محمد بن یعقوب، محقق / مصحح: غفاری علی اکبر و آخوندی، محمد، ج ۲،

ص ۷۵ و ۷۶، ح ۶

طرف تا نیمه شب «یا حسین» می گوید و گریه می کند، اما نماز صبح نمی خواند. این شخص انتظار دارد فردای قیامت امام حسین (علیه السلام) دستش را بگیرد و در بالاترین درجات بهشت هم او را جای دهد!!

پرسش:

این از مسلمات شیعه است که شیعیان به جهنم نمی روند!!

پاسخ:

بله به جهنم نمی روند، اما شما توجه داشته باشید کسی که نه نماز می خواند و نه روزه می گیرد مصداق بارز فرمایش قرآن کریم است که می فرماید:

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ أَصَاؤُا السُّوءِ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ

سپس سرانجام کسانی که اعمال بد مرتکب شدند به جایی رسید که آیات خدا را تکذیب کردند.

سوره روم (۳۰): آیه ۱۰

حضرت می فرماید: با خدا حافظی کردن از واجبات و ارتکاب محرمات، ولایت ما برای او فایده ای ندارد. مشاهده کنید که حضرت ولایت را سلب می کند.

پرسش:

سند این روایت ضعیف نیست؟

پاسخ:

کجای سند، ضعیف است؟! اگر سند ضعیف هم باشد، روایت در حد مستفیض است. چرا که حدود ده، دوازده تا روایت است.

پرسش:

استاد روایت می فرماید:

«وَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ عَاصِيًا لِلَّهِ لَمْ تَنْفَعُهُ وَلَايَتُنَا»

بزرگ ترین عصیان، ترک بزرگترین واجب، یعنی ولایت اهل بیت (علیهم السلام) است و شاید شامل این می شود. شاید از این جهت فرموده باشند.

پاسخ:

نه مراد این نیست، زیرا می فرماید:

«لَمْ تَنْفَعُهُ وَلَايَتُنَا»

مراد از فرمایش حضرت این است که ولایت ما برای او فایده ندارد. حضرت می فرماید:

«وَلَا تَقْرَبُ إِلَيَّ إِلَّا بِطَاعَةِ»

ما جز به طاعت خداوند عالم به خدا تقرب نمی جوییم.

همانطور که قرآن کریم می فرماید:

(إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ)

گرامی ترین شما نزد خداوند با تقواترین شماست.

سوره حجرات (۴۹): آیه ۱۳

حضرت استدلال می‌کند! کاملاً مشخص است که مراد از این روایت چیست. افرادی به مدینه نزد امام رضا (علیه السلام) آمدند، اما حضرت حدود یک ماه آن‌ها را راه ندادند.

این افراد ادعا می‌کردند که ما شیعه علی بن ابی طالب هستیم، اما امام رضا (علیه السلام) به این افراد فرمودند: چرا دروغ می‌گویید که شیعه امیرالمؤمنین هستید؟! شما باید بگویید که ما دوستدار امیرالمؤمنین هستیم!!

آخرین جمله امام صادق (علیه السلام) همین است که می‌فرماید:

«إِنَّ الْعَبْدَ لِيَخْبَسَ عَلَى ذَنْبٍ مِنْ ذُنُوبِهِ مِائَةَ عَامٍ وَإِنَّهُ لَيَنْظَرُ إِلَى أَزْوَاجِهِ فِي الْجَنَّةِ يَتَنَعَّمْنَ»

الكافی، نویسنده: کلینی، محمد بن یعقوب، محقق / مصحح: غفاری علی اکبر و آخوندی، محمد، ج ۲،

ص ۲۷۲، ح ۱۹

و همچنین می‌فرماید:

«مَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَا يَعْمَلُهَا فَإِنَّهُ رُبَّمَا عَمِلَ الْعَبْدُ السَّيِّئَةَ فَيَرَاهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ فَيَقُولُ لَا وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي لَا

أَغْفِرُ لَكَ بَعْدَهَا أَبَدًا»

الكافی، نویسنده: کلینی، محمد بن یعقوب، محقق / مصحح: غفاری علی اکبر و آخوندی، محمد، ج ۲،

ص ۱۴۲، ح ۶

ما چنین روایاتی هم داریم. به قول «باباطاهر» که می‌گوید:

هنی لا تقنطوا خوانی عزیزم

مگر یاویلتی ناخواندنی بی

تقاضا دارم عزیزان به نحوه آیات قرآن کریم دقت کنند.

(يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا)

در آن روز که پرهیزگاران را به سوی خداوند رحمان (و پاداش‌های او) راهنمایی می‌کنیم.

(وَ نَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَرِدًا)

و مجرمان را (همچون شتران تشنه‌کامی که به سوی آب‌گاه می‌روند) به جهنم می‌رانیم.

سوره مریم (۱۹): آیات ۸۵ و ۸۶

می‌فرماید: (الْمُجْرِمِينَ) نمی‌فرماید: «کافرین» یا «مشرکین»!! همچنان که در آیه بعد مشاهده می‌کنیم می‌فرماید:

(مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ)

هر کس مجرم در محضر پروردگارش حاضر شود آتش دوزخ برای اوست، که نه در آن می‌میرد و نه زنده می‌شود!

سوره طه (۲۰): آیه ۷۴

این آیات هم آیات قرآن کریم است و کافر و مشرک هم نمی‌گویند. در آیه بعد می‌خوانیم:

(وَ لَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكَسُوا رُؤُسِهِمْ عِندَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَ سَمِعْنَا فَازْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ)

و اگر ببینی مجرمان را هنگامی که در پیشگاه پروردگارشان سر به زیر افکنده، می‌گویند: پروردگارا! آنچه وعده کرده بودی دیدیم و شنیدیم، ما را باز گردان تا عمل صالح بجا آوریم، ما به قیامت ایمان داریم!

سوره سجده (۳۲): آیه ۱۲

مشاهده کنید در این آیه شریفه هم می‌فرماید: **(تَعْمَلُ)** یعنی به دنبال عمل می‌رویم! نمی‌فرماید: «نؤمن بک» که یعنی به تو ایمان می‌آوریم!! در آیه بعد وارد شده است:

(وَ أَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا)

و اما کسانی که فاسق شدند (و از اطاعت پروردگارشان بیرون رفتند) جایگاه همیشگی آنها آتش است، هر زمان بخواهند از آن خارج شوند آنها را به آن باز می‌گردانند.

والله بدن انسان از خواندن این آیات می‌لرزد. این آیات با مشرکین حرف نمی‌زند، بلکه با ما حرف می‌زند و فاسقین و مجرمین را خطاب می‌کند.

(وَ قِيلَ لَهُمْ دُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكذِّبُونَ)

و به آنها گفته می‌شود بچشید عذاب آتشی را که انکار می‌کردید!

سوره سجده (۳۲): آیه ۲۰

همچنین در آیه بعد وارد شده است:

(وَ اِمْتَارُوا الْيَوْمَ اَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ يَا بَنِي اٰدَمَ اَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ وَ اَنْ اِغْبُدُوْنِي هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ وَ لَقَدْ اَضَلَّ مِنْكُمْ جِبَلًا كَثِيْرًا اَفَلَمْ تَكُوْنُوْا تَعْقِلُوْنَ)

جدا شوید امروز ای گنهکاران! آیا با شما عهد نکردم ای فرزندان آدم! که شیطان را پرستش نکنید که او برای شما دشمن آشکاری است؟ و اینکه مرا پرستید که راه مستقیم این است؟ او افراد زیادی از شما را گمراه کرد، آیا اندیشه نکردید؟

سوره یس (۳۶): آیات ۵۹ - ۶۲

قرآن همواره انسان‌ها را به دو دسته تقسیم می‌کند و راه متقین و مجرمین را از هم جدا می‌کند. این آیات کاری به کفار و مشرکین ندارد، بلکه متقین را در برابر مجرمین قرار می‌دهد.

(إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ خَالِدُونَ)

مجرمان در عذاب دوزخ جاودانه می‌مانند.

سوره زخرف (۴۳): آیه ۷۴

این آیه خیلی وحشتناک است!! این آیه نشانگر این است که گناه باعث می‌شود موقع رفتن از اینجا دین و ایمان ما از دستمان گرفته شود. اگر کسی با ایمان از دنیا برود ولو ده‌ها هزار سال در جهنم هم بماند عاقبت به بهشت رفتنی است. اما اگر مصداق این آیه شدیم که:

(ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ أَسَاءُوا الشُّوءَ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ)

همانطور که حضرت فرمودند خداوند متعال می‌فرماید:

«فَيَقُولُ وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي لَا أَعْفِرُ لَكَ أَلْبَاءُ»

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۶۸،

ص ۲۱۷، ح ۲۰

این فرمایش به این معناست که شخص ابداً از جهنم خارج نخواهد شد.

(يَتَسَاءَلُونَ عَنِ الْمُجْرِمِينَ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ قَالُوا لَمْ نَك مِنَ الْمُصَلِّينَ)

سؤال می‌کنند از مجرمان: چه چیز شما را به دوزخ فرستاد؟ می‌گویند: ما از نمازگزاران نبودیم!

سوره مدثر (۷۴): آیات ۴۰ - ۴۳

این مطالب واضح و روشن است.

پرسش:

آیه ۱۴ سوره نساء می‌فرماید:

(وَ مَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ يَتَعَدَّ حُدُودَهُ يَدْخُلْهُ نَاراً خَالِداً فِيهَا وَ لَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ)

و آن کس که نافرمانی خدا و پیامبرش کند و از مرزهای او تجاوز نماید او را در آتشی وارد می‌کند که جاودانه در آن خواهد ماند و برای او مجازات توهین - آمیزی است.

سوره نساء (۴): آیه ۱۴

اما بعضاً می‌شنویم که عده ای می‌گویند اگر گناه می‌کنید گناه کنید، اما کمتر گناه کنید!!

پاسخ:

اتفاقاً یکی از گناهان کبیره سبک شمردن گناه است. امیرالمؤمنین (سلام الله علیه) می‌فرماید:

«اللَّهُمَّ وَ اسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ ذَنْبٍ اسْتَفْلْتُهُ أَوْ اسْتَكْتَرْتُهُ»

خدایا استغفار می‌کنم از هر گناهی که آن را کوچک یا بزرگ شمردم.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۸۴،

ص ۳۳۰، ح ۱۶

گناه، گناه است!! حضرت می فرماید:

«لَا تَنْظُرُوا إِلَى صِغَرِ الذَّنْبِ وَ لَكِنْ انظُرُوا إِلَى مَنْ اجْتَرَأْتُمْ»

به کوچکی گناه نگاه نکنید، بلکه عظمت خدایی که او را معصیت می کنید را در نظر بگیرید.

بحار الأنوار، نویسنده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، ج ۷۴،

ص ۱۶۸، ح ۶

لذا رسول اکرم می فرماید:

« طُوبَى لِمَنْ وُجِدَ فِي صَحِيفَةِ عَمَلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ - تَحْتَ كُلِّ ذَنْبٍ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ »

وسائل الشيعة؛ شيخ حر عاملی، محمد بن حسن؛ مؤسسة آل البيت عليهم السلام؛ ۱۴۰۹ ق، چاپ:

اول؛ ج ۱۶، ص ۶۹، ح ۲۱۰۰۴

خداوند می فرماید:

(أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ)

آیا با شما عهد نکردم ای فرزندان آدم! که شیطان را پرستش نکنید که او برای شما دشمن آشکاری

است؟

سوره یس (۳۶): آیه ۶۰

ما باید تلاش کنیم در کنار تصمیم بر گناه، استغفار کنیم. اگر استغفار در کنار گناه آمد شکی نیست که آمرزیده می شویم. خداوند متعال می فرماید:

(تَبَّخْ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ)

بندگانم را آگاه کن که من غفور و رحیمم.

سوره حجرات (۱۵): آیه ۴۹

البته ما باید تلاش کنیم که جبران کنیم. نمازمان قضا شده باید بجا بیاوریم. بله اگر کسی منکر نماز باشد اصلاً از دایره خارج است. کسی که منکر ضروریات دینی باشد اصلاً در دنیای دیگری است.

ولی در مورد بچه شیعه‌ای که منکر ضروریات نیست، اما گناه می‌کند، من معتقدم اگر در کنار گناه، استغفار هم داشته باشد و تصمیم بگیرد ولو یک روز یا یک ساعت از عمرش مانده باشد تصمیم بگیرد گناه نکند همین استغفار او هم به حال او فایده دارد و باعث نجاتش می‌شود.

ما در روایت داریم حتی اگر یک لحظه قبل از مرگ هم خدا به هر بنده‌ای توفیق استغفار بدهد راه نجات برای او گشوده می‌شود. ولی از این طرف اگر ما بگوییم هرکسی ولایت علی را داشته باشد نیازی به بندگی خدا ندارد چنین نیست.

بله ولایت امیرالمؤمنین خیلی مهم است، زیرا ولایت در حدی است که اگر نباشد توحید تأثیر ندارد. همانطور که خداوند متعال می‌فرماید:

(يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ)

ای پیامبر آنچه از طرف پروردگارت بر تو نازل شده است کاملاً (به مردم) برسان و اگر نکنی، رسالت او را انجام نداده‌ای.

سوره مائده (۵): آیه ۶۷

اما آیا ولایت تنها کافی است یا در کنار ولایت عمل هم باید باشد؟! نظر ما این است اینکه حضرت رسول اکرم فرمودند:

«إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلِينَ كِتَابَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَ عَثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي»

الأمالی، نویسنده: ابن بابویه، محمد بن علی، ص ۴۱۵، ح ۱۵

این دو باید در کنار هم باشد، زیرا کتاب و عثرت به تنهایی فایده‌ای ندارد. عثرت به معنای اینکه به دستور ائمه طاهریں (علیهم السلام) عمل نکنیم قطعاً فایده‌ای نخواهد داشت.

هیچ شک و شبهه‌ای در بطلان این مسئله نیست که ما بگوییم کم گناه کنید و زیاد گناه نکنید! بلکه کسی که عادت دارد هر روز صد گناه مرتکب می‌شود می‌توانیم برای اصلاح تدریجی او به او بگوئیم ابتدا به جای صد گناه ده گناه مرتکب شود.

وقتی که مدتی گذشت به او بگوییم به جای ده گناه دو گناه مرتکب شود و پس از مدتی از او بخواهیم به جای دو گناه یک گناه مرتکب شود. این موارد مشکلی ایجاد نمی‌کند.

در هر صورت....

حضرت که می‌فرماید:

«و بين لهم الضلالة ألتى هم عليها»

دو روایت است که یکی از آن‌ها حدیث ثقلین و دیگری حدیث قرطاس است. پیغمبر اکرم فرمودند:

«أَكْتُبُ لَكُمْ كِتَابًا لَا تَضِلُّوا بَعْدَهُ»

الجامع الصحيح المختصر، اسم المؤلف: محمد بن إسماعيل أبو عبدالله البخاري الجعفي، دار النشر: دار

ابن كثير، اليمامة - بيروت - ١٤٠٧ - ١٩٨٧، الطبعة: الثالثة، تحقيق: د. مصطفى ديب البغا، ج ١، ص

٥٤، ح ١١٤

ما باید بیان کنیم حال که خلفا ممانعت کردند و نگذاشتند کتابت نبی گرامی اسلام نوشته شود مشخص شود که حضرت چه چیزی می خواستند بنویسند و حال که نوشتند برای ما چه اتفاقی افتاده است؟! ما باید این موارد را در نظر داشته باشیم.

والسلام علیکم و رحمة الله و برکاته